

Vorming: Talige begeleidershouding

Een samenwerking tussen vzw 'de Rand' en Vlaamse Dienst Speelpleinwerk vzw

Timing:

120 minuten (zonder pauze of energizer, plan deze zeker in wanneer het nodig is!)

Sessiedoelstellingen:

- De deelnemers hebben theoretische achtergrond mee over de verschillende mogelijke taaldoelstellingen
- De deelnemers begrijpen het belang van interactie
- De deelnemers kennen de belangrijkste interactietips
- De deelnemers kunnen talige elementen toevoegen aan hun activiteiten
- De deelnemers kunnen het speelpleinklimaat taalvriendelijker maken
- De deelnemers kunnen een talige begeleidershouding aannemen

Achtergrondinfo voor de sessiegever:

Vorming om kennis te maken met de basisprincipes van een goede talige [begeleidershouding](#). De ter; 'begeleider' wordt gebruikt om het te hebben over speelpleinanimatoren, begeleiders van scouts, chiro en andere jeugdbewegingen, begeleiders van jeugdwerkorganisaties, ...

Te voorzien materiaal:

- Een taalbingo-kaart per deelnemer (bijlage)
- Balpennen: 1 per deelnemer
- Flappen
- Stiften
- Driehoek taaldoelstellingen afgedrukt op A3 (bijlage)
- 3 papieren met daarop de tekst: 'iedereen mee', 'taalstimulering/oefenkansen', 'voertaal bewaken' op A4 (bijlage)
- Cirkels niveaus van taalstimulering op A3 (bijlage)
- Een 9-tal stoelen
- Duitstalige tekst Roodkapje

15 min	Kennismaking + verwachtingen
20 min	Deel 1: Theoretische kaders
50 min	Deel 2: Tips ervaren
20 min	Deel 3: VDS visie: plek van de thuistaal
10 min	Terugkoppeling en vragen
5 min	Evaluatie

Intro (15min)

Taalbingo

Materiaal: één taalbingo-kaart per begeleider (zie bijlage), balpennen

Vorbereiding: Leg alle taalbingo-kaarten op een tafel vooraan, samen met voldoende balpennen (1 per deelnemer)

Methodiek: +

Leg de bedoeling uit:

- De bingo-kaarten mogen pas genomen worden als je uitleg gedaan is
- De begeleiders mogen zo meteen zo snel mogelijk een bingokaart en een balpen nemen en proberen als eerste hun kaart vol te hebben met voorbeelden van op het speelplein!
  - Idealiter gaat het om mensen die hier vandaag bij zijn
  - Anders zijn mede-begeleiders ook goed
  - De bedoeling is dat ze hun kaart gevuld krijgen door elkaar via vragen beter te leren kennen
  - Bij elk afgestreept vakje moet de naam van de bijhorende begeleider staan
- Wie als eerste diens kaart vol heeft, is gewonnen!

Verwachtingen

Materiaal: Flap, stift

Vorbereiding: /

Methodiek:

Roep iedereen na de bingo terug tot orde en:

- Stel jezelf voor
- Leg de bedoeling van de vorming van vandaag uit (bewust omgaan met taal op het speelplein, het aanleren van een goede talige begeleidershouding)
- Vraag naar de verwachtingen: wat hopen de begeleiders vandaag bij te leren? Noteer deze op een flap. Op het einde van de vorming komen we hierop terug.

Deel 1: theoretische kaders (20min)

Mogelijke taaldoelstellingen: driehoek

Materiaal: Panlatten of tape, 3 papieren met daarop de tekst: 'iedereen mee', 'taalstimulering/oefenkansen', 'voertaal bewaken', driehoek taaldoelstellingen

Vorbereiding: Maak met de panlatten of met tape een grote driehoek op de grond en leg aan elke punt één van de drie papieren met tekst op. Hang het papier met de driehoek taaldoelstellingen duidelijk zichtbaar op.

Methodiek:

Zet de begeleiders even voor jou op de grond neer voor een streepje theorie.

Uitleg driehoek mogelijke taaldoelstellingen: deze driehoek stelt de mogelijke taaldoelstellingen voor! Met andere woorden: dit zijn zaken waaraan jullie als vrijetijdswerking bewust aan kunnen werken wanneer jullie bezig zijn met taal. Alle drie de hoeken zijn belangrijk, maar op basis van de context van de werking wordt er een andere focus gelegd:

- Iedereen kan meespelen: op het speelplein staat spelen steeds centraal, we zijn geen leerkrachten
  - ◆ Taal stimuleren is belangrijk voor de kinderen zelf: het motto is 'iedereen mee'

- ◆ We willen dat alle kinderen begrijpen hoe een spelletje gaat, waar we mee bezig zijn
- ◆ Focus voor werkingen waar enkele deelnemers de voertaal niet helemaal beheersen
- Oefenkansen NL: meertalige kinderen hebben het op school vaak lastig als ze in de vakantie niet voldoende Nederlands hebben geoefend. Dat is niet leuk én niet goed voor hen. We kunnen hen helpen mee te zijn, zowel op het speelplein als op school, door op een paar simpele zaken te letten tijdens de alledaagse werking, tijdens het spelen.
  - ◆ Focus voor werkingen die willen inzetten op de talenkennis van kinderen
- Voertaal bewaken: ervoor zorgen dat het NL nog steeds de verbindende taal is tussen kinderen, begeleiders en ouders. Het is de taal waarin iedereen aangesproken wordt en waarin de activiteiten plaatsvinden
  - ◆ Focus voor werkingen waar een groot deel van de deelnemers zich vlotter uitdrukt in een andere taal dan het NL

Belangrijk: jeugdwerkbegeleiders zijn **geen leerkrachten** en hun opdracht is in de eerste plaats om een **tof speelaanbod** aan te bieden. MAAR, mits enkele kleine aandachtspunten, kunnen zij een goede talige begeleidershouding aannemen die iedereen ten goede komt!

Opdracht: laat de begeleiders recht staan en leg uit dat de driehoek op de grond de doelstellingendriehoek is. Deelnemers mogen zich in de driehoek bewegen in de richting van een bepaalde hoek. Dit doen ze telkens na het stellen van een vraag:

- Wat vind jij als begeleider het allerbelangrijkste aspect van taal op de werking?
  - Waarom leg je de nadruk hier?
- Welke vind je het minst belangrijk?
  - Waarom?
- Waar zou de nadruk moeten liggen volgens jou?
  - Waarom?
  - Hoe gaat dat nu in de praktijk?
  - Zijn er duidelijke afspraken om hiermee aan de slag te gaan?
- Waar ben je zelf goed in?
- Wat vind je zelf moeilijker?

→ Uit deze antwoorden het gesprek openen rond hun visie op taal en NL, waarom alle drie hoeken belangrijk zijn maar de focus heel afhankelijk is van de context van de werking, kaderen wat de rol is van een jeugdwerkbegeleider in taalstimulering, ...

Taaldoelstellingen

Niveaus van taalstimulering op het vrijetijdsinitiatief

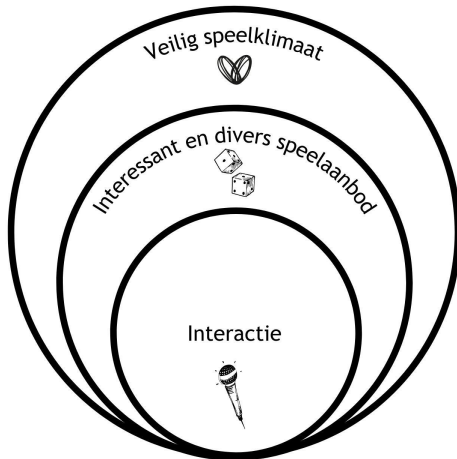
Materiaal: Niveaus van taalstimulering poster

Vorbereiding: Hang de poster ergens goed zichtbaar op

Methodiek:

Het eerste stuk theorie is overleefd! Nu volgt er nog een klein stukje en dan kunnen we eindelijk terug overgaan tot actie!

Om aan Nederlandse taalstimulering te doen op het speelplein, focussen we ons op drie belangrijke componenten:

Uitleg hierbij: hoe kunnen we tot oefenkansen NL komen? Dit kan door aandacht te hebben voor drie niveaus, die elk een belangrijk zijn en elkaar ook beïnvloeden:

1. Een positief, veilig en leerrijk klimaat: kinderen moeten zich goed voelen en fouten durven maken. Spelen in een andere taal dan hun thuistaal is heel spannend: we willen ervoor zorgen dat er zo weinig mogelijk remmingen zijn
2. Speelaanbod: Betekenisvolle activiteiten zijn interessant, uitdagend en zinvol voor de kinderen. Ze sluiten aan bij hun interesses en leefwereld en dagen hen uit om betrokken en gemotiveerd in actie te gaan. Kinderen leren heel veel over taal terwijl ze concrete acties uitvoeren en concrete ervaringen opdoen. Zeker wanneer er ook over die activiteiten gepraat wordt pikken kinderen heel veel taal op.
3. Interactie: Je moedigt kinderen aan, denkt hardop, verwoordt handelingen van de kinderen en jezelf, gaat in gesprek, geeft nieuwe impulsen en ideeën, biedt hulp bij drempels etc. Op die manier ondersteun je de kinderen door interactie. Wanneer je in interactie kan treden met anderen levert leren veel meer op. Zorg daarom voor spelletjes en aanbod die interactie uitlokken. Zo kunnen de kinderen leren in interactie met jou én met andere kinderen.

Bron: CTO Leuven

We spelen een aantal spelletjes om de begeleiders onder te dompelen in bewust bezig zijn met taal, en wat een goede talige begeleidershouding inhoudt. Zo ervaren ze zelf wat ze allemaal kunnen doen. Elk spel is gelinkt aan een tip. Als alle spelletjes gespeeld zijn, hebben de begeleiders alle tips van een goede talige begeleidershouding verzameld.

Je kan de spelletjes ook telkens in 2 groepen spelen en daarna terugkoppelen in grote groep.

Deel 2: tips ervaren (50min)

Bij elk spelletje hoort een talige begeleidershouding-tip. Noteer dit na elk spelletje op een flap, zodat je op het einde 1 flap hebt met de 5 tips op.

Goed gevoel: veiligheid en vertrouwen (10min)

Materiaal: Een 9-tal stoelen

Vorbereiding: Maak samen met de deelnemers plaats, en zet de stoelen zoals ze in een bus ook staan. Links vooraan zit de chauffeur: de sessiegever.

Methodiek: De busreis

Leg de bedoeling uit: “Iedereen gaat straks uit het lokaal, wachten tot het hun beurt is om op de bus te stappen. Één voor één worden jullie binnen geroepen en mogen jullie (proberen) opstappen.”

- De sessiegever is de buschauffeur en zit links vooraan
- De eerste deelnemer mag de bus opstappen. Hij/zij krijgt enkel de volgende zin te horen: *‘Welkom op de bus. Afhankelijk van wat je doet, mag je op de bus blijven zitten of zal je de bus moeten verlaten en mag de volgende deelnemer komen’.*
- De andere deelnemers wachten in de rij buiten het lokaal en **zien dus niet wat de deelnemer voor hen doet**
- Voldoet de eerste deelnemer niet aan de regels en afspraken van de bus, dan zegt de chauffeur dat deze niet meer welkom is op de bus. Deze mag terug naar buiten gaan en opnieuw in de rij gaan staan. Bv. Als iemand opstapt zonder betaalbewijs te tonen, wordt die meteen van de bus gegooid.
- De deelnemers zijn op voorhand niet op de hoogte van de ‘juiste’ procedure. Enkel de sessiegever kent de volgorde waaraan de deelnemers moeten voldoen om mee op busreis te mogen. Het is aan de deelnemers zelf om uit te pluizen wat de regels en de afspraken zijn op de bus.
- De kans is klein dat de deelnemers effectief alle regels vinden. Het is dus een spel waarvan je zelf kiest wanneer het gedaan is.

Wanneer mag een deelnemer op de bus blijven zitten:

- Wanneer de deelnemer de buschauffeur begroet EN
- Wanneer de deelnemer zijn/haar betaalbewijs toont EN
- Wanneer de deelnemer indien er plaatsen aan het raam vrij zijn, aan het raam gaan zitten startende achter de buschauffeur EN
- Wanneer de deelnemer, nadat die is gaan zitten, een duim opsteekt naar de buschauffeur EN
- Wanneer de deelnemer nadat hij/zij heeft plaatsgenomen op de bus in stilte wacht tot de bus opnieuw vertrekt.

Nabespreking: hoe voelt het om toe te komen op een plek waar je de regels en afspraken niet kent? Voelde je je welkom?

Hoe kan je dit doen? (vragen aan deelnemers, aanvullen met onderstaande tips)

- Leer de kinderen kennen. Toon interesse in hun leefwereld. Luister en stel vragen over hun familie, huisdieren, hobby's ...
- Zorg dat je herkenbaar bent en kinderen weten aan wie ze iets kunnen zeggen of vragen.
- Speel spelletjes waarbij kinderen elkaar en je initiatief leren kennen. Doe dat ook als er nieuwe kinderen later aansluiten bij de groep.
- Speel zelf mee en stimuleer kinderen om mee te doen.
- Vergeet de stille kinderen niet. Sommige kinderen zijn verlegen, hebben een slechte dag of durven niet veel zeggen in groep of in een andere taal.

Wat is het verband tussen een kind een veilig en welkom gevoel geven, en taalstimulering?

- We communiceren vaak veel dingen niet, dingen die we zelf ‘veronderstellen’ of als evident beschouwen. Dat is ook zo op een speelplein, in een jeugdbeweging, ...
- Communicatie en het begrijpen van de communicatie heeft een belangrijke invloed op het warm welkom en de betrokkenheid van de deelnemers.
- Heel veel zaken zijn impliciete verwachtingen of zaken waarvan we denken dat iedereen ze wel zal weten, zaken die als evidentie worden aangenomen binnen de jeugdvereniging/organisatie. Dit geldt voor zowel kids, als ouders en nieuwe begeleiders!
- Kinderen, begeleiders, ouders die zich veilig en welkom voelen komen sneller tot leren. Een taal leren spreken is spannend, daarvoor is een zekere mate van veiligheid en comfort nodig!

NOTEREN FLAP: wat nemen we mee uit dit stukje? (goed gevoel: veiligheid en vertrouwen)

Duidelijke en interactieve speluitleg

Materiaal: een sjaaltje of doek

Vorbereiding: /

Methodiek:

Schets de situatie kort: jij bent de jeugdwerkbegeleider/animator, zij zijn de kinderen

- Leg ‘zakdoek leggen’ uit (of een ander simpel spel) in brabbeltaal, zonder visuele ondersteuning. Maak na je “uitleg” duidelijk dat ze mogen beginnen spelen!
  - Gebruik geen gebaren
  - Gebruik geen bestaande woorden
  - Het is de bedoeling dat ze falen
- Leg ‘zakdoek leggen’ uit in brabbeltaal, maar met visuele ondersteuning. Ook na deze uitleg mogen ze beginnen spelen
  - Doe het voor, gebruik materiaal, pictogrammen, ...
  - Dit gaat al veel speelbaarder zijn dan de eerste uitleg
- Leg ‘zakdoek leggen’ uit met een perfecte speluitleg. Ook na deze uitleg spelen ze kort!
  - Praat duidelijk, niet te snel, articuleer goed
  - Doe het voor
  - Benoem en gebruik het materiaal
  - Stel open vragen (“wat moet je doen als de zakdoek achter jou gelegd wordt?”)
  - Laat de “kinderen” het eerst eens voordoen voor ze beginnen spelen

Nabespreking

Wat hebben we net gedaan? Waarom lukte het spelen beter de tweede en de derde keer?

(door gebruik van visuele ondersteuning, uitbeelden, duidelijke taal)

=> TIPS

- Maak zo veel mogelijk gebruik van visuele ondersteuning. Een chaotische uitleg zorgt voor misverstanden. Denk op voorhand na over je speluitleg en doe dit in duidelijke stappen, met voorbeelden (demonstreren, voorwerpen tonen ...) en herhalingen. Denk aan de ‘wiewahoewaar’.
- Zorg ervoor dat iedereen je goed kan zien en horen.
- Gebruik simpele taal. Bij moeilijke of ingewikkelde spelen: leg stap voor stap uit zodat er niet in één keer te veel informatie is om te verwerken en te onthouden.
- Verduidelijk je taal met gebaren, lichaamstaal en pictogrammen. Laat kinderen het aan elkaar uitleggen en elkaar helpen als er iets niet begrepen wordt en zorg voor interactie tijdens een uitleg.)

!!! CHECK of ze het begrepen hebben, niet met te vragen 'hebben jullie het begrepen?' maar door bijvoorbeeld te vragen 'wat moet je doen als...', zo vermijd je ja-knikkers en is dit ook een oefenkans voor de kinderen.

NOTEREN FLAP: wat nemen we mee uit dit stukje? (Duidelijke en interactieve speluitleg)

Taalkansen: aandacht voor taal (10 min)

Materiaal: /

Vorbereiding: /

Methodiek: 1 vs 1 uitdaging

Maak groepjes per 2. Elk duo kiest zelf wie van hen nummer 1 is, en wie nummer 2. Nummer 1 krijgt als opdracht om nummer 2 zoveel mogelijk woorden te laten gebruiken als antwoord op één vraag. De opdracht voor nummer 2 is om de vraag steeds met zo weinig mogelijk woorden te beantwoorden. Even tijd geven en dan terugkoppelen in grote groep:

- Wat werkte goed om de nummers 2 zoveel mogelijk te laten spreken?
- Welke vragen werkten goed, welke minder goed?

=> Open vragen zorgen voor meer interactie! Ja/nee-vragen krijgen beperkte antwoorden

De tip die hierbij hoort is: heb je hele dag aandacht voor je eigen taal. De tip reikt verder dan enkel het gebruik van open vragen:

- Spreek de hele dag en benoem alles wat je doet en ziet. Verzorg je taal.
- Daag de kinderen uit. Gebruik moeilijke woorden maar controleer of ze je begrijpen.
- Grijp elke kans om met kinderen te praten. Laat hen het onderwerp bepalen.
- Zeg en herhaal wat je doet. Herhaling zorgt dat kinderen woorden makkelijker onthouden.
- Meng je op vrije momenten (vb. tijdens het eten) tussen de kinderen en start spontane gesprekjes.

Noteer de tip op de flap (Taalkansen: aandacht voor taal)

Taalkansen: positieve feedback (10min)

Tip: als het een erg grote groep deelnemers is (meer dan 10-15), splits ze dan op in aparte, kleinere groepjes voor deze opdracht

Tip: als de verteller wel heel oncomfortabel wordt, kan je om de alinea wisselen van vrijwilliger

Materiaal: Duitstalige tekst van 'Roodkapje' (zie bijlage), kladpapier om in stukken te scheuren en propjes van de maken, tipslap

Vorbereiding: /

Methodiek:

- Zet iedereen in een cirkel op de grond
- Zoek een vrijwilliger (die er een beetje weerbaar uitziet, met zichzelf kan lachen)
  - Iedereen, behalve de vrijwilliger, krijgt kladpapier en moet hier een aantal propjes van rollen
- De vrijwilliger krijgt de tekst van Roodkapje
- Terwijl de propjes gerold worden, wordt de bedoeling uitgelegd: "iedereen luistert naar de tekst die voorgelezen wordt. Vanaf het moment dat je een fout hoort, een hapering, een twijfel, ... mag je een propje gooien naar de verteller."

Nabespreking:

- Vraag aan de verteller hoe dit **voelde** voor hen
- Gaf dit hen zin om verder te lezen en te praten?
- **Waarom** zouden we deze oefening gedaan hebben? Wat willen we aantonen?
  - **Geef positieve talige feedback: wijs een kind niet op zijn fouten:** dat maakt het genant en zorgt ervoor dat ze gaan dichtklappen
    - Verbeter ze niet, laat ze het juiste woord niet herhalen
  - Wel: ga in op wat ze willen vertellen. Zo kan je het juiste woord of de juiste vorm op een natuurlijke manier aanbieden in een gesprek
- Geef **positieve feedback** als een kind zijn best doet om te spreken!
- Moedig de pogingen aan. Het vergt veel moed om te spreken in een taal die je niet helemaal beheerst

NOTEREN TIPSFLAP: wat nemen we mee uit dit stukje? (Taalkansen: positieve talige feedback)

Goed gevoel: positief met alle talen (10min)

Materiaal: Flappen, stiften/balpen

Vorbereiding: /

Methodiek: Engelse brainstorm

- Verdeel de groep in groepjes van ongeveer een 6-tal begeleiders per groepje
- Opdracht: de begeleiders moeten in hun groepje brainstormen over een (zalige) talige activiteit, die we daarna (zagezegd) gaan spelen. Maar: de groep met de hele tijd in het Engels spreken! We willen hier geen Nederlands horen. Ze kiezen als groepje zelf voor welke leeftijd ze willen werken.
- Om de zoveel minuten voer je de druk op
  - Bv. 'The activity has to be themed and dressed up perfectly, think about the roles of the begeleiders and how they will be dressed up'
  - Bv.: 'I'm expecting a perfect introduction to the game, how will you convince the kids to choose your activity?'
  - Bv. De tijd opeens drastisch inkorten: 'I made a mistake with the timing, you only have 3 more minutes left to complete the activity'

Zelf ga je af en toe langs bij de groepjes om mee te brainstormen, en dit doe je volkomen in het Engels. Wanneer jij erbij bent, zullen de groepen wel Engels spreken, wanneer je er niet ben zullen ze eerder Nederlands spreken

- Negeer het als je Nederlands hoort. Trek ze terug mee in het Engels door zelf vol overtuiging Engels te praten, ook al is het met bulten en fouten. Zij zullen automatisch mee omschakelen dan.

Na een 8-tal minuten roep je iedereen samen en verklar je dat we de spellen niet gaan spelen.

Nabespreking:

- Waarom hebben we deze oefening gedaan? (om aan te tonen hoe snel en natuurlijk je overschakelt op je thuistaal)
- Hebben jullie altijd Engels gesproken? Wanneer wel/niet? (vooral WEL als de begeleider erbij kwam en mee deed)
- Hoe reageerde ik wanneer ik andere talen dan Engels hoorde? (niet rechtstreeks corrigeren of NL afbreken, wel met respect voor NL het gesprek ombuigen naar Engels)

De thuistaal van een kind is een deel van zijn identiteit! Dat kinderen onderling switchen naar een gemeenschappelijke thuistaal is natuurlijk en onvermijdelijk. Negatieve uitingen ten opzichte van een thuistaal zijn uit den boze, omdat je dan de identiteit van een kind aanvalt.

Wanneer taalafspraken gemaakt en verbroken worden, zoals een moment dat duidelijk in het NL moet gebeuren en een kind toch Frans spreekt, verwijst je naar de gemaakte afspraak. Het verbreken van deze afspraak is het probleem, niet de taal waarin dat gebeurt.

NOTEREN TIPSFLAP: wat nemen we mee uit dit stukje? (Goed gevoel: positief met alle talen)

Deel 3: VDS visie: plek van de thuistaal (20min)

Theorie (10 min)

Materiaal: Flap, stift

Vorbereiding: Zet de begeleiders ergens neer waar iedereen jou goed kan horen en zien.

Methodiek:

Nog een streepje theorie over het gebruik van de thuistaal op de vakantiewerking.

Noteer in dit stuk alle onderliggende woorden op een flap, met een woordje uitleg bij: het gaat om belangrijke termen.

Wat is nu de plek van de thuistaal van kinderen en begeleiders op het speelplein? En wat is de plek van het Nederlands?

Nederlands = de VOERTAAL van het speelplein

- Zorgt ervoor dat niemand uitgesloten wordt
- Is de taal waarin activiteiten doorgaan
- Is de taal van de werking

Wanneer kan van de voertaal afgeweken worden en wanneer niet? Wij raden aan een onderscheid te maken tussen formele en informele momenten, voor zowel begeleiders als kinderen:

Formele momenten:

- Gestructureerde momenten waarop aanbod is voorzien
- Voertaal primeert
- Voor kinderen: tijdens activiteiten, speluitleg, het toneeltje, ...
- Voor begeleiders: Idem kinderen PLUS tijdens de middag, de voor- en naopvang, evaluaties, teambuilding, ...

Informele momenten:

- Momenten waarop geen gestructureerd aanbod voorzien is
- Plaats voor de thuistaal, zo lang niemand hierdoor uitgesloten wordt
- Wel nog steeds speels proberen omvormen naar het NL
- Voor kinderen: voor- en naopvang, tijdens de middag, tijdens het opruimen, tijdens zorgmomentjes, ...
- Voor begeleiders: 1-op-1-momenten, tijdens spelvoorbereiding, eigen pauzemomenten, ...

Wees je er als jeugdwerkbegeleider wel van bewust dat informele momenten van de kinderen wel formele momenten voor jou zijn! Wel kan je wijzen op taalafspraken tijdens formele momenten, en/of het gesprek op een speelse manier terug ombuigen naar het NL. Leg ook steeds uit waarom je een kind vraagt NL te spreken.

Let op: als vrijetijdsinitiatief moet je steeds rekening houden met de regels die opgelegd waren vanuit de gemeente. Bovenstaand zijn aanbevelingen vanuit de VDS.

Casussen (10min)

Materiaal: /

Vorbereiding:

Baken imaginaire zones af in de ruimte: een groene, een oranje en een rode.

Jij gaat situaties voorlezen, en begeleiders moeten in de zone staan die overeen komt met hun mening.

Groen: oké

Oranje: contextafhankelijk

Rood: niet oké

- “Kinderen spreken samen Frans tijdens knutselen.”
- Jeugdwerkbegeleider roept: “NEDERLANDS!” en loopt weg.
- “Een kind vraagt iets in Arabisch en begeleider antwoordt kort in die taal.”
- “Twee kinderen spreken geheimtaaltje om een derde uit te sluiten.”
- Begeleider doet de volledige speluitleg in Frans “omdat het sneller gaat”.
- Kind vertelt iets belangrijk in thuistaal en heeft moeite uit te drukken.
- Begeleider zet groep in strafbank omdat ze geen NL spraken.
- Een begeleider helpt 1 kind in thuistaal die eerste dag bang is.

Nabespreking

- Het verschil tussen thuistaal vs. uitsluiten
- Wat écht schadelijk is (straffen, roepen, verbieden)
- Dat context belangrijk is
- Dat “voertaal bewaken” altijd nuance vraagt

TIPS:

1. Zelf in het Nederlands blijven praten
Je hoeft de thuistaal van het kind niet over te nemen.
→ Door *jij* in de voertaal te blijven, volgen kinderen vanzelf vaker.
→ Zéker bij kleuters en middenbouw.
2. Thuistaal erkennen zonder overnemen
“Ah, dat vertel je in het Arabisch? Goed zo. Ik zeg het eens in het Nederlands.”
→ Erkenning zonder verbod.
→ Kind voelt zich gezien én kan mee in de voertaal.
3. Uitleg geven over waarom de voertaal nodig is (uitleg voor kinderen (en soms ouders)):
  - Iedereen moet mee zijn met het spel.”
  - “De speluitleg is in één taal voor iedereen.”
  - “Niet iedereen verstaat Frans, dus we gebruiken Nederlands samen.”
 → *Transparantie voorkomt misverstanden.*
4. Grenzen stellen bij uitsluiten
  - Als kinderen bewust een andere taal gebruiken om iemand uit te sluiten of “geheimpjes” te houden → dan is **het uitsluiten** het probleem, níet de taal.
→ “Het is niet oké dat je hem buitensluit. Jullie mogen alles zeggen, maar wel zodat iedereen mee is.”

Deze aanpakken creëren veiligheid, duidelijkheid, leerkansen, verbinding tussen kinderen

Terugkoppeling (10min)

Terugblik:

- Overlopen 5 tips talige bglhouding advh poster (laat de groep zelf uitleggen wat elke tip betekent)
- Overlopen theorie driehoek taaldoelstellingen (laat de groep zelf uitleggen waar de driehoek voor staat)

Vraag of er nog concrete vragen, situaties, onduidelijkheden zijn rond meertaligheid en talen op het speelplein.

Evaluatie (5min)

Materiaal: Flappen, post-its, balpennen

Vorbereiding: Maak drie flappen klaar: eentje met daarop 'Onthouden', eentje met daarop 'Toepassen', en eentje met daarom 'Kende ik al'.

Methodiek:

De begeleiders krijgen elk 3 post-its en een balpen. Ze mogen op de post-it's de volgende vragen beantwoorden;

- Wat zijn dingen die je vandaag hebt gezien, die je volgende vakantie zal toepassen?
- Wat neem je zeker mee?
- Zijn er dingen die je al kende?

Nadien plakken ze het antwoord bij de juiste flap. Je kan hen laten toelichten wat ze schreven, en waarom. Bij de 'Onthouden' kan je vragen wat ze nodig hebben om iets toe te passen in de praktijk, bij 'toepassen' kan je vragen hoe ze dit concreet plannen te doen.

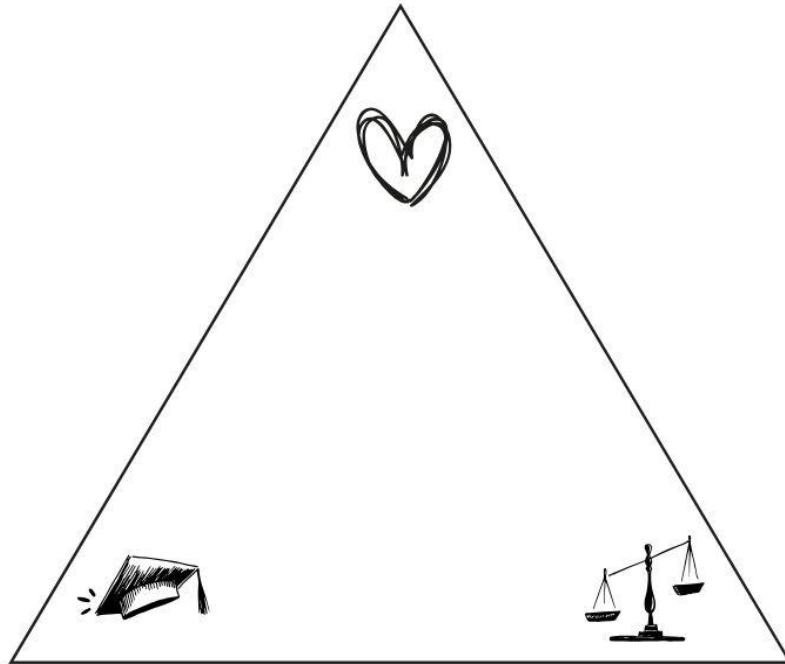
Bijlagen

Studeert iets met talen	Loopt nooit rond zonder verkleedkleden	Kent alle kinderen na 1 dag	Spreekt thuis/bij familie een andere taal dan het NL
Beschouwt het speelplein als hun tweede thuis	Doet de allerleukste speluitleg	Heeft aandacht voor de stille, verlegen kindjes	Zorgt ervoor dat alles altijd opgeruimd is
Kan meer dan drie talen	Is op Erasmus/ uitwisseling geweest	Is echt heel goed in toneeltjes	Is niet in België geboren

Studeert iets met talen	Loopt nooit rond zonder verkleedkleden	Kent alle kinderen na 1 dag	Spreekt thuis/bij familie een andere taal dan het NL
Beschouwt het speelplein als hun tweede thuis	Doet de allerleukste speluitleg	Heeft aandacht voor de stille, verlegen kindjes	Zorgt ervoor dat alles altijd opgeruimd is
Kan meer dan drie talen	Is op Erasmus/ uitwisseling geweest	Is echt heel goed in toneeltjes	Is niet in België geboren

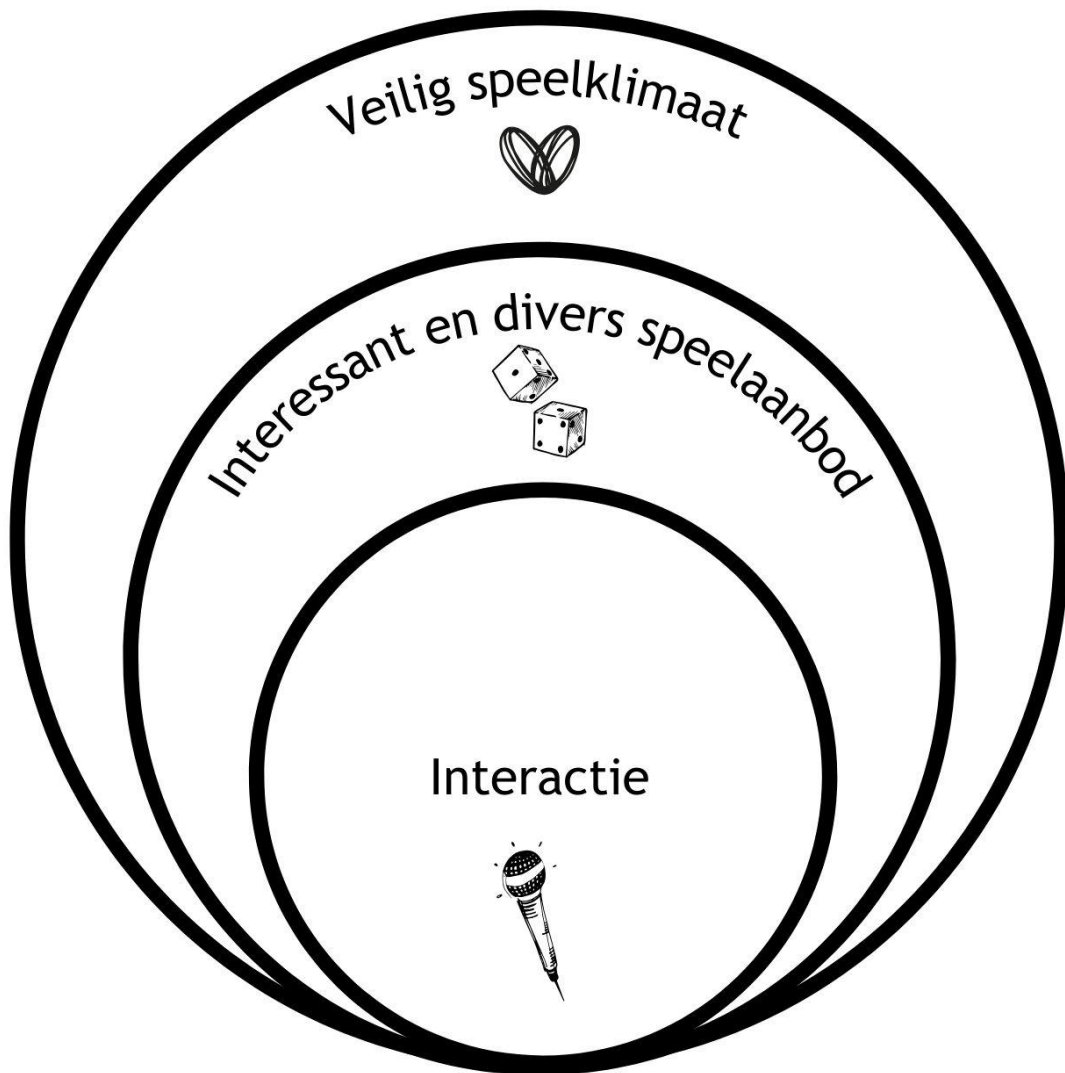
Taaldoelstellingen

Iedereen kan meespelen

Taalstimulering/
oefenkansen NL

Voertaal bewaken

Iedereen kan meespelen

Voertaal bewaken

Taalstimulering / oefenkanalen NL

Ein kleines Mädchen, Rotkäppchen, dem seine Großmutter einst eine rote Kappe geschenkt hat, wird von der Mutter geschickt, der in einem Haus im Wald wohnenden, bettlägerig kranken Großmutter einen Korb mit Leckereien (Kuchen und Wein) zu bringen. Die Mutter warnt Rotkäppchen eindringlich, es solle nicht vom Weg abgehen. Im Wald lässt es sich auf ein Gespräch mit einem Wolf ein. Dieser horcht Rotkäppchen aus und macht es auf die schönen Blumen auf einer nahen Wiese aufmerksam, worauf Rotkäppchen beschließt, noch einen Blumenstrauß zu pflücken, der Warnung der Mutter zum Trotz.

Der Wolf eilt geradewegs zur Großmutter und frisst sie. Er legt sich in deren Nachthemd in ihr Bett und wartet auf Rotkäppchen. Bald darauf erreicht Rotkäppchen das Haus, tritt ein, und begibt sich an (bei den Großmutter's Bett. Dort wundert sich Rotkäppchen über die Gestalt ihrer Großmutter, erkennt aber nicht den Wolf, bevor es ebenfalls gefressen wird.

Großmutter und Rotkäppchen werden aber von einem Jäger aus dem Bauch des Wolfes befreit. Der Jäger füllt dem Wolf stattdessen Steine in den Bauch. Wegen des Gewichts der Steine kann der Wolf nicht fliehen und stirbt.